

CĂVESCU NADIA GRAȚIELA

NEVOI. RESURSE. ACTIVITATE ECONOMICĂ

AUXILIAR CURRICULAR DE
MICROECONOMIE

EDITURA
EVOMIND

NEVOI. RESURSE. ACTIVITATE ECONOMICĂ

AUXILIAR CURRICULAR DE MICROECONOMIE

Copyright © 2021
Autor: CĂVESCU NADIA GRAȚIELA

Toate drepturile rezervate.

ISBN 978-606-9734-13-1

Editura Evomind, 2021

<https://evomind.org/>

Capitolul nr. 1: Economie- știință socială

1.1 Economia

- știință sociala care studiaza comportamentul oamenilor in activitatea de alocare a resurselor limitate, cu intrebuintari alternative, pentru acoperirea nevoilor
- administrarea rațională, eficientă, optimă a resurselor rare, insuficiente sau limitate.
- J.K Galbraith: “ rolul stiintei economice este sa explice procesul prin care individul este servit”
- “ stiinta care studiaza comportamentul uman ca o relatie intre teluri si resurse rare cu intrebuintari alternative” J.K Galbraith
- “modul in care decidem sa folosim resurse productive rare cu intrebuintari alternative, pentru realizarea unui scop”. J.K Galbraith

Funcțiile științei economice:

- **Descrierea** unor fapte, procese: pentru a înțele **ce este, ce a fost** în activitatea economic și **cum ar trebui să fie**
- **Explicarea:** legi, principii, reacții repetabile sesizate în procesul de apariție și dezvoltare a fenomenelor economice
- **Critică – rațională:** ofera solutii diverse pentru rezolvarea tensiunii nevoi - resurse, dar cea optima presupune aplicarea pricipiilor de rationalitate.
- **Practică**
- **Prognostică, prognozează** evoluții economice

1.2 Nevoi

Nevoi – totalitatea asteptarilor, dorintelor, cerintelor care se manifesta la nivelul unui individ, al unui grup sau la nivelul societatii in ansamblu; sunt percepute ca stari dezagreabile, neplacute, ca neimpliniri sau ceva ce trebuie realizat neaparat pentru a atinge o stare normala

Caracteristici:

- nevoile sunt determinate subiectiv(asteptari individuale) si obiectiv(oferta pietei , a societatii in care traieste individul).
- nevoile sunt dinamice (diversificate) si nelimitate(infinite ca numar)
- nevoile sunt concurentiale: satisfacerea unor nevoi impune sacrificarea alteia sau altora. Dezvoltarea societatii conduce la multiplicarea si diversificarea nevoilor, precum si la accentuarea tensiunii nevoi - resurse.
- nevoile sunt limitate in capacitate, volum
- nevoile sunt regenerabile

- nevoile sunt complementare

Clasificări

- după natura lor.....biologice și sociale
- după gradul dezvoltării econ.....elementare și complexe
- după natura subiectului purtător.....individuale și colective.

Nevoile sunt satisfăcute prin consum de bunuri.

1.3 Resurse

Resurse – totalitatea elementelor naturale, umane și create de om, ce pot fi utilizate sau sunt efectiv utilizate în scopul acoperirii nevoilor.

- după natura lor: materiale, umane și informaționale
- după proveniența lor: primare și derivate
- după durata folosirii: regenerabile și neregenerabile
- după destinația bunurilor, acestea pot fi: satisfăcătoare (folosiți pentru satisfacerea nevoilor) și producători (folosiți pentru fabricarea altor bunuri destinate pieței)
- bunuri libere (analizate în funcție de timp și spațiu) și economice.
- bunuri substituibile și complementare.
- bunuri economice marfă (orice bun economic destinate satisfacerii nevoilor și obținut indirect, prin vânzare -cumpărare) și nonmarfă
- bunurile economice private și publice (după natura subiectilor proprietății). Bunurile publice sunt inalienabile (nu pot fi înstrăinate) și imprescriptibile (nu pot fi urmărite silit sau grevate de diferite obligații: sechestru, despăgubire) Ex de bunuri publice: bogățiile subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic, siturile istorice, arheologice, terenurile pe frontiera etc

De reținut:

- Bunurile libere sunt virtual nelimitate
- Bunurile economice sunt limitate, insuficiente în comparație cu nevoile
- Bunurile materiale sunt fabricate fiind palpabile, tangibile, sunt limitate
- Serviciile sau bunurile economice invizibile sau utilități nepalpabile sunt prestate fiind limitate
- Nevoile și resursele au în comun: caracterul dinamic și regenerabilitatea.

1.4 Raționalitatea utilizării resurselor

Tensiunea nevoi – resurse : permanentă, diferența este dată de gradul de manifestare fiind influențat de evoluția pieței ,societății, în general. Prin urmare, dezvoltarea societății conduce la multiplicarea nevoilor . Limitarea este interpretată în sensuri diferite: în raport cu potențialul planetei(resurse oferite), cu nelimitarea nevoilor și potențialul științei și inovației(dezvoltarea pieței).

Satisfacerea nevoilor se poate realiza prin două căi, metode: autoconsum sau consum din producția proprie și schimb,

Alegerea prin sacrificiu este în schimb, tehnica comună acestor căi → **cost de oportunitate** – valoarea sacrificiului facut pentru alegerea efectiva sau cea mai buna alternativa de alocare a resurselor disponibile sacrificate in favoarea alternativei alese.def.pag 8

$$C_{op} = -\frac{\Delta y}{\Delta x}, \quad \text{unde } y \text{ –sacrificiu}$$

x – varianta preferată

$$C_{op} = -\frac{\Delta y}{\Delta x} \times P_y, \quad \text{unde } P_y \text{ – prețul sacrificiului} \rightarrow \text{costul de oportunitate se exprimă valoric}$$

Costul de oportunitate crește pe măsura ce crește cantitatea fabricate dintr-un bun economic-legea costurilor relative.

Principii de raționalitate economică:

- **princ. minimului:** $\frac{efort}{efect} < 1$, ceea ce presupune ca prin mijloace minime(resurse) sa se obtina rezultate dorite(bunuri fabricate) sau effort minim pentru efect dat.
- **princ. maximului:** $\frac{efect}{efort} > 1$, ceea ce implica obtinerea rezultatelor maxime(bunuri fabricate) prin resurse(mijloace) date sau efecte maxime(rezultate) prin efort dat(dat)
- **princ. minim- maximului:** maxim de efect prin minim de efort.

Risipa – un consum prea mare de resurse pentru satisfacerea unei unitati de nevoi:

- Se produce ce nu se cere sau mai mult decat se cere
- Se produce de proasta calitate
- Se produce cu consumuri de resurse mai mari decat permit cele mai avansate tehnologii in functiune sau existente
- Productia respective polueaza mediul.
- Timpul cheltuit de om pentru producerea de bunuri este o resursa irecuperabila, cea mai importanta cerinta a progresului fiind economisirea timpului ce poate fi folosit pentru activitate econ.

De reținut:

- Consumatorul este în principal, cumpărător de bunuri (rezultate ale producției) fiind achiziționate de pe piața rezultatelor și folosite pentru satisfacție, iar secundar, consumatorul este vânzător de factori de producție(vinde forță de muncă, în principal pe piața resurselor)
- Producătorul este fabricant de bunuri economice și purtătorul ofertei, fiind vânzător de bunuri create și cumpărător de resurse(factori de producție)
- Finalitatea oricărei activități economice este satisfacerea nevoilor umane
- Producția are drept scop crearea de utilități.
- Dacă resursele ar fi nelimitate, nici o activitate economica nu s-ar infaptui pe seama alteia si toate alternativele dorite de cheltuire a resurselor s-ar putea realiza, iar costul de oportunitate ai fi zero.

1.5 Activitatea economică

Activitatea economică poate fi analizată la nivel microeconomic (agent economic individual), mezoeconomic (sector sau ramura de activitate), macroeconomic (sistem economic national) și mondoeconomic fiind definită ca domeniu fundamental și complex al activității umane care cuprinde ansamblu faptelor, actelor și reacțiilor umane, concretizate în comportamente și decizii privitoare la folosirea resurselor rare cu întrebuințări alternative.

Activitatea economică este specializată, procesul fiind denumit diviziunea muncii diviziunea muncii

Avantaje:

- creșterea randamentului muncii
- folosirea mașinilor

Dezavantaje:

- risc de șomaj pe termen scurt
- monotonic,
- pierderea dexterității în executarea unui produs complet.

Tipuri de activități:

- Producția: ansamblul operațiilor ce constau în obținerea de bunuri economice prin folosirea factorilor de producție pentru maximizarea profitului. Constă în fabricarea de bunuri palpabile și prestarea de servicii.
- Schimbul: componentă a activității umane care cuprinde activitățile de distribuire în spațiu a bunurilor materiale și servicii prin vânzare- cumpărare.
- Repartiția: activități prin care bunurile și serviciile sunt orientate prin intermediul pieței spre destinațiile lor, precum și distribuirea și redistribuirea veniturilor.
- Consumația: actul de folosire a bunurilor pentru obținerea satisfacției.

1 Agenții economici= actorii vieții economice.

- Întreprinderi
- Menaj individual: indivizi care locuiesc singuri, familii nucleare și monoparentale) și colectiv (personae care locuiesc împreună, camin de pensionari, student etc).
- Administrația publică =colectează taxe și impozite, redistribuie veniturile și prestează servicii necomerciale pentru toți cetățenii
- Administrația privată: ONG, syndicate, partide politice= prestează servicii necomerciale pentru unele categorii de consumatori, veniturile lor provin din donații.

- Băncile mobilizează disponibilitățile banesti din economie (depozite bancare) și le distribuie sub forma de împrumuturi(credite), activitatea sa fiind comercială(costuri-venituri); veghează ca banii să circule normal și să fie în cantitatea corespunzătoare pieței.
- Exterior: export și import
- Legăturile dintre agenții economici se numesc fluxuri(reale și monetare), iar totalitatea fluxurilor formează un circuit economic.

Întrebările specifice economiei:

- Ce se produce?
- Cât se produce?.
- Cum se produce?
- Pentru cine?

Aplicații:

Alegeți răspunsul corect:

1. Un consumator dispune de un venit de 10.000 um, pe care dorește să-l folosească pentru a cumpăra două bunuri A și B. Dacă prețul de cumpărare pentru bunul A este 2500 um, iar bunul B se comercializează cu 5000 um atunci costul de oportunitate al alegerii bunului A este:
a. 0,5B; b. 2B; c. 0,5A; d. 1B.

2. Într-un an o firmă produce două bunuri X și Y în următoarele combinații:

	A	B	C	D
X	0	9	a	B
Y	30	21	12	0

Dacă costul de oportunitate $Cop_{B-C} = 3$, iar $Cop_{D-C} = 1$ atunci constantele a și b ating valorile:

- a. 10 și 24; b. 12 și 28; c. 12 și 24; d. 8 și 12.
3. Pentru a cumpăra 3 tricouri, Ioana a cheltuit 30 um; cu aceeași sumă ar putea cumpăra 6 maiouri. În aceste condiții, costul de oportunitate al achiziției unui tricou este:
a. 10 um; b. 5 um; c. 20 um; d. 15 um.
 4. Prețul unui kilogram de portocale este de 3 um. Mihai a cumpărat 4 kg de portocale și renunță la achiziția a 2 kilograme de kiwi. În aceste condiții, costul de oportunitate al alegerii a 3 kg de kiwi devine:
a. 3 kg de portocale; b. 6 kg de portocale; c. 4 kg de portocale; d. 0,5 kg de portocale.
 5. Fie două puncta de coordonate A(20,40) și B(25,30) situate pe frontiera posibilităților de consum. Costul de oportunitate al alegerii bunului A este:
a. 4B; b. 0,5 B; c. 5B; d. 2B.
 6. Problema fundamnetală a economiei constă în:
a. Identificarea metodelor optime de prelucrare a resurselor; b. atragerea tuturor resurselor în circuitul economic; c. administrarea rațională a resurselor; d. reducerea productivității muncii.
 7. În vederea atingerii obiectivului primordial: maxim de profit, întreprinzătorul urmărește:
a. maximizarea eforturilor depuse pe unitatea de rezultate; b. maximizarea rezultatelor obținute pe unitatea de resurse folosite; c. cheltuirea resurselor financiare în orice condiții; d. minim de rezultate obținute pe unitatea de efort depus.
 8. Problema rarității resurselor este o sarcină de rezolvat:
a. doar pentru economiile subdezvoltate; b. ocazional, pentru economiile de piață; c. pentru toate sistemele economice; d. numai pentru sistemele naturale.
 9. Activitatea economică este generată de:
a. interesele oamenilor; b. crearea de bunuri libere; c. manifestarea unor nevoi limitate; d. raritatea resurselor.
 10. Marfa poate fi considerată:

- a. numai bunul material tranzacționat prin piață; b. numai bunurile create de om; c. orice bun folosit pentru satisfacerea nevoilor; d. orice bun economic supus schimbului și destinat satisfacerii nevoilor.
11. Produc bunuri palpabile:
- a. vânzătorii ; b. administrația publică; c. întreprinderile; d. comercianții.
12. În vederea respectării principiilor de eficiență economică, $\frac{efort}{efect}$ ia valori:
- a. subunitare; b. unitare; c. supraunitare; d. maxime.
13. Instituțiile financiare, la nivelul circuitului economic:
- a. produc bunuri palpabile; b. colectează taxe și impozite; c. veghează ca banii să circule normal și să fie în cantitatea corespunzătoare pieței; d. prestează servicii necomerciale.
14. Consumatorul devine producător atunci când:
- a. cumpără bunuri pentru satisfacerea nevoilor; b. vinde forță de muncă și desfășoară activități lucrative în diferite forme de unități economice; c. cumpără factori de producție; d. vinde bunuri libere create în activitatea economică.
15. Calea directă de satisfacere a nevoilor este considerată:
- a. consumul din producția proprie; b. schimbul; c. vânzarea- cumpărarea de bunuri materiale; d. tranzacționarea prin schimb de bunuri invizibile.
16. După destinația lor, bunurile pot fi:
- a. libere și economice; b. material și servicii; c. satisfactory și prodfactori; d. de lux și de strictă necesitate.
17. Producătorul de bunuri finale acționează pe piața factorilor de producție în calitate de:
- a. fabricant ;b. tehnician; c.vânzător; d. cumpărător.
18. Pentru procesul de fabricare a înghețatei, laptele folosit este:
- a. un bun intermediar; b. un bun final; c. o resursă primară; d. rezultatul activității respective.
19. Timpul de care dispun oamenii poate fi considerat:
- a. o resursă nelimitată; b. o nevoie nelimitată; c. un bun tangibil; d. o resursă rară.
20. Analiza faptelor, proceselor, comportamentelor economice la nivel de sector economic este obiectul analizei de tip:
- a. microeconomic; b. mezoeconomic; c. mondoeconomic; d. macroeconomic.

Capitolul 2: Comportamentul rațional al consumatorului

2.1 Utilitatea economică

Consumatorul – agentul economic care, în principal achiziționează bunuri pentru le folosi în vederea obținerii satisfacției maxime, și secundar, produce factori de producție pe care-i oferă pieței: resurse de muncă, resurse de capital etc. Prin urmare, rațiunea, finalitatea activității economice este reprezentată de satisfacerea trebuințelor în condiții optime, iar punctul de pornire în comportamentul consumatorului este utilitatea economică.

Utilitatea poate fi:

- Intrinsecă sau generală
- economică

Aprecierea utilității economice are caracter subiectiv: depinde de raportul pe care fiecare consumator îl stabilește între cantitățile determinate din bunul respectiv și nevoile sale în condiții de loc și timp.

Legea lui Gossen „, Mărimea intensității unei plăceri descrește progresiv până la saturație dacă respectiva plăcere este satisfăcută în mod continuu și neîntrerupt”

Tipuri de utilitate economică:

- Utilitatea individuală
Mărimea sa este întotdeauna pozitivă(am optat pentru bunul respectiv sacrificând altele), dar descrescătoare deoarece intensitatea nevoii scade pe măsura consumului succesiv.

- Utilitatea totală
 $UT = u_1 + u_2 + \dots + u_n$

Interpretări, pentru testul grilă:

- Până la saturație, utilitatea totală crește descrescător
- La saturație utilitatea totală este maximă
- După saturație , utilitatea totală scade, dar ia valori pozitive.
- Utilitatea marginală
 $UM = \frac{\Delta UT}{\Delta x} = \frac{UT_1 - UT_0}{x_1 - x_0}$
 - UM este o funcție descrescătoare deoarece intensitatea nevoii scade, iar unitățile sunt consumate succesiv
 - Um poate atinge valori pozitive, nule și negative.
 - Dacă UM este pozitivă, atunci Ut crește descrescător
 - Dacă $UM = 0$ atunci $UT = \text{maximă}$
 - Dacă UM este negativă atunci UT scade, dar este pozitivă.

$$\sum_{i=1}^n UM_i = UT_i$$

2.2 Alegerea rațională a consumatorului

Comportamentul consumatorului este orientat către atingerea obiectivului: maximizarea satisfacției și pentru aceasta, este nevoit să ofere răspunsurile potrivite la întrebările specifice: ce? Cât?cum? se consumă fiind limitat de venitul disponibil, dar și de oferta de bunuri existentă pe piață.

Astfel, comportamentul consumatorului reprezintă totalitatea actelor decizionale realizate de un individ, privind achiziționarea și utilizarea de bunuri și servicii în vederea satisfacerii nevoilor prezente și viitoare.

Consumatorul dispune de un venit limitat, venit obținut pe piața muncii prin folosirea resurselor de muncă, spunem că, veniturile sunt obținute pe piața factorilor de producție, prin jocul liber al pieței și este constrânat să aleagă bunurile oferite de piață, privite ca rezultate ale pieței bunurilor și serviciilor. În aceste condiții, preocuparea sa este reprezentată de răspunsul optim oferit pt. întrebările Ce? Și Cât? Consumă. Răspunsurile îi asigură atingerea obiectivului: maximizarea satisfacției(UT este maximă), dar și atingerea echilibrului.

O soluție optimă de consum este considerată dacă permite consumul de două bunuri(x și y) în condiții de eficiență economică și încadrarea în bugetul disponibil.

$$\frac{UM_x}{P_x} = \frac{UM_y}{P_y}$$

$$xP_x + yP_y < V$$

Din rezolvarea acestui sistem, se vor obține răspunsuri pentru întrebarea cât se consumă?, răspunsuri recunoscute ca **program optim de consum.**

De reținut că:

- acest optim(program de combinare a celor două bunuri în consum)se atinge numai pentru valoarea maximă a raportului $\frac{UM_X}{P_X}$
- $UT_{maximă} = UT_X + UT_Y$, X și Y corespund programului optim de consum.

2.3 Cererea pieței

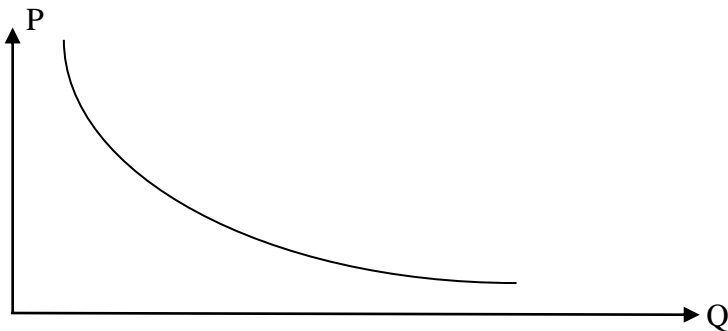
Consumatorul:

- agentul economic care folosește produsele, bunurile, serviciile pentru satisfacerea optimă a nevoilor. Pentru atingerea acestui obiectiv, în majoritatea cazurilor este obligat să cumpere bunurile dorite. Astfel, cererea de bunuri și servicii reprezintă parte a nevoilor ce sunt satisfăcute prin intermediul schimbului..
- $\frac{\text{cerere}}{\text{nevoi}} < 1$
- Relația cerere – nevoi este o relație ca de la parte la întreg.

Caracteristici:

- Cererea și cantitatea cerută nu sunt sinonime deoarece cantitatea cerută răspunde numai la întrebarea cât se consumă? în funcție de valoarea prețului bunului: astfel dacă prețul bunului crește, consumatorul va cumpăra mai puțin. Pe baza acestui raționament a fost formulată Legea generală a cererii :

Modificarea prețului determină modificarea în sens contrar a cantității cerute, trebuie interpretat astfel acest principiu: consumatorul își păstrează preferința de consum, cumpără produsul respectiv, dar reacționează la stimulul : preț mai mare sau preț mai mic, cumpărând o cantitatea mai mică sau mai mare din produsul respectiv.

- Cererea desemnează ce consumă fiecare persoană în parte, răspunsul fiind influențat de factorii:
 - Venitul consumatorului
 - Intensitatea nevoilor
 - Numărul consumatorilor. Cererea individuală exprimă relația dintre cantitatea dintr-un bun economic pe care un consumator dorește și poate să o achiziționeze într-o perioadă dată de timp., la una anumit preț. Iar, cererea totală este sumă de cereri individuale.

- Prețul bunului **substituibil**: astfel, dacă prețul pentru X crește, consumatorul va cumpăra mai puțin din X, dar va substitui în consum produsul cu un bun Y , bun substituibil lui X , contribuind la creșterea consumului din bunul Y.
- Prețul bunului X scade determinând consumatorul să cumpere mai mult din X atunci, cererea pentru bunul Y **complementar** cu X se va mări.
- Previziunile consumatorilor: Dacă se anticipează o creștere a prețurilor în viitor, atunci cererea prezentă crește.

Din cele subliniate mai sus, se poate concluziona că, atât cantitatea cerută cât și cererea de bunuri se modifică, procesul fiind denumit *elasticitatea cererii*.

1. Elasticitatea cererii la prețul bunului – def.

- Indicatorul de măsurare a mărimii modificării cantității cerute sub influența modificării prețului.

$$k = -\frac{\Delta Q}{Q_0} \div \frac{\Delta P}{P_0} = -\frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \div \frac{P_1 - P_0}{P_0}$$

Q -cantitatea cerută, P- prețul bunului

$\frac{\Delta Q}{Q_0}$ - modificarea relative a cantitatii cerute

$\frac{\Delta P}{P_0}$ -modificarea relative a pretului

- Tipuri principale de cerere:
- Elastică: $K > 1$
- Unitară: $K = 1$
- Inelastică: $0 < K < 1$.
- Perfect elastica – $K \rightarrow \infty$
- Perfect inelastica – $K = 0$, ex. pamantul, ca factor de productie

2. Elasticitatea cererii la venit

- Indicatorul de măsurare a mărimii modificării cererii sub influența modificării venitului

$$k = \frac{\Delta Q}{Q_0} \div \frac{\Delta V}{V_0} = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \div \frac{V_1 - V_0}{V_0}$$

$V = P \times Q$, V- venitul consumatorului

- Tipuri de cerere:
- Bunuri superioare sau cu cerere elastica , $K > 1$
- Bunuri normale sau cu cerere inelastica, $K \in (0, 1)$
- Bunuri de importanta constanta sau cu cerere unitara, $k = 1$
- Bunuri inferioare, $K < 0$

De reținut:

- Pentru bunurile elastice(bunuri de lux), optimul vânzătorului reprezentat de venituri în creștere se atinge prin reducerea prețului bunului respectiv, iar pentru bunurile inelastice, optimul presupune creșterea prețului pentru bunul considerat.
- Dacă prețul bunurilor elastice este în creștere atunci venitul producătorului scade; iar în situația bunurilor inelastice, scăderea prețului bunurilor respective conduce la scăderea venitului.
- Modificarea cererii în sensul creșterii va conduce la deplasarea graficului acesteia în dreapta pentru ca, scăderea mărimii cererii să contribuie la deplasarea în stânga a graficului cererii.
- Modificarea relativă(creștere sau scădere) a venitului sau a prețului sau a cererii se apreciază pe baza indicatorilor:

$$I_V = \frac{V_1}{V_0} \times 100$$

Dacă $I_V > 100\%$ atunci V crește cu valoarea care depășește întregul

Dacă $I_V < 100\%$ atunci V scade cu valoarea cu care coboară sub întreg

Dacă $I_V = 100\%$ atunci V constant

$$\Delta\%Q = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \times 100$$

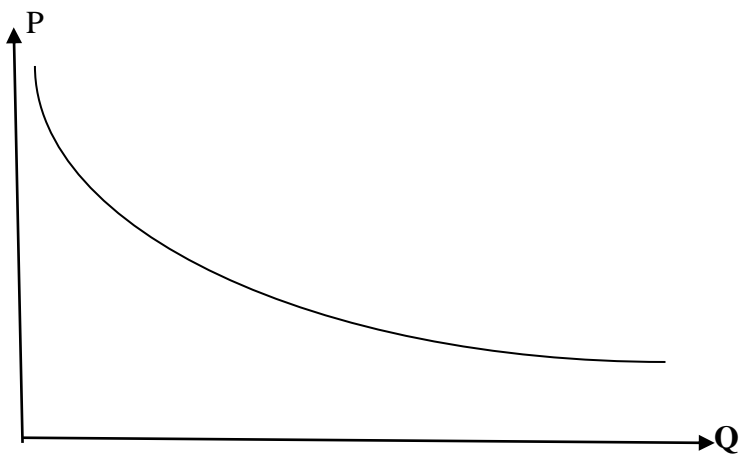
- Modificarea absolută a unei mărimi economice se apreciază prin:

$$\Delta X = X_1 - X_0$$

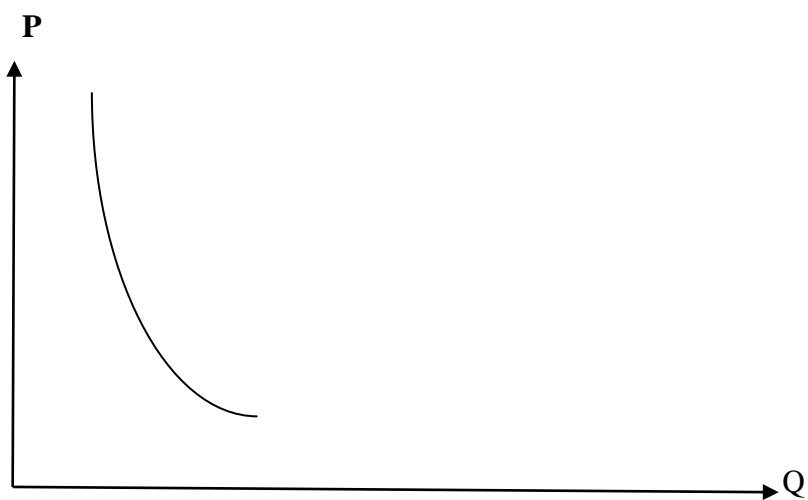
- $\Delta > 0$ atunci X crește

$\Delta < 0$ atunci X scade

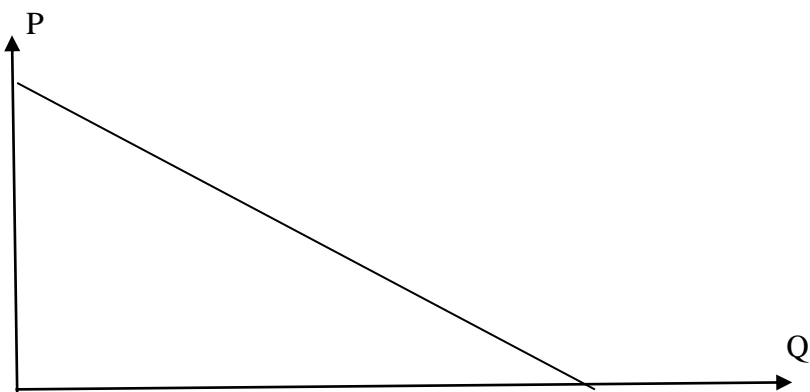
Graficul cererii elastice

Graficul cererii inelastice

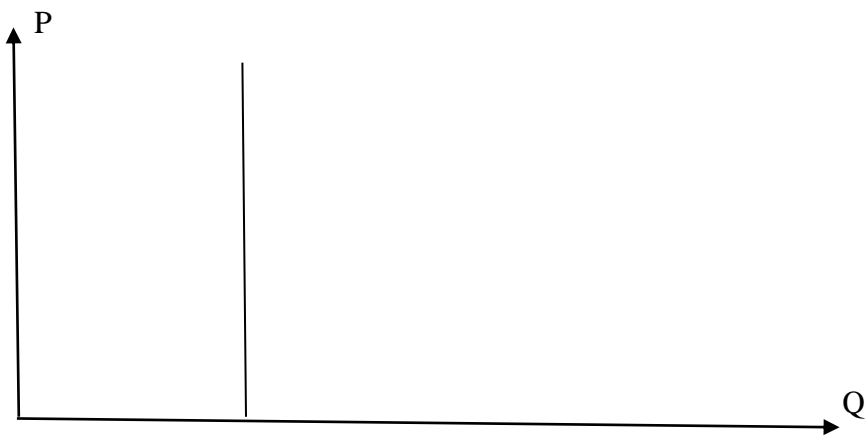
Graficul cererii cu elasticitate unitară

Graficul cererii perfect elastice

Graficul cererii perfect inelastice

Aplicații: Comportamentul rațional al consumatorului

Alegeți răspunsul corect:

1. Un consumator rațional achiziționează două bunuri x și y . Știind că, raportul dintre utilitatea marginală a bunului x și prețul acestuia este 3, iar prețul bunului y este 27 um atunci, utilitatea marginală a bunului y este:
a. 9 uc; b. 81 uc; c. 27 uc; d. 30 uc.
2. Raportul dintre prețurile a două bunuri x și y este 4. Cât este raportul dintre utilitățile marginale ale bunului y și x dacă, consumatorul analizat este rațional?
a. 4; b. $\frac{1}{4}$; c. 5; d. 3.
3. Utilitățile marginale resimțite prin consumarea a cinci doze dintr-un bun economic sunt: 20, 18,9, 6,0. Dacă se folosesc două doze suplimentare cu surplusul de satisfacție ia valorile -2 respectiv -3, atunci satisfacția resimțită de consumator este:
a. 53; b. 20; c. 48; d. 47.
4. Un consumator cu un venit disponibil de 1575 um cumpără mai multe unități dintr-un bun, prețul unitar de vânzare fiind 525 um. Dacă bunul respectiv este oferit pe piață în 6 doze cu utilitățile individuale de 30, 28, 25, 20, 12, 3, satisfacția totală pe care consumatorul dat o poate obține este:
a. 83; b. 35; c. 118; d. 95.
5. Un consumator are un venit disponibil de 135 um și dorește să cumpere mai multe doze dintr-un bun. Care este satisfacția totală pe care o obține consumatorul analizat știind că prețul bunului este 45 um, iar dozele consumate pot genera următoarele utilități individuale: 28, 20, 14, 10, 5?
a. 62 uc; b. 48 uc; c. 77 uc; d. 20 uc.
6. Dacă prin creșterea consumului cu o unitate, satisfacția totală resimțită se modifică de la 32 la 41 uc atunci satisfacția suplimentară este:
a. 9 uc; b. 73 uc; c. $\frac{41}{32}$; d. $\frac{32}{41}$.
7. Dacă utilitatea totală resimțită de consumator prin folosirea de doze diferite din bunul x se exprimă după relația: $UT = 15 + 7x$, x - doze consumate, atunci utilitatea marginală este:
a. 22 uc; b. 7 uc; c. 15 uc; d. 8 uc.
8. Dacă utilitatea marginală se exprimă după relația: $UM = 52 - 4x$, unde x sunt dozele consumate atunci satisfacția totală resimțită prin consumul a patru doze succesive este:
a. 92; b. 76; c. 128; d. 168.
9. Un consumator dispune de un venit de 46 um și dorește să folosească două bunuri x și y care se tranzacționează pe piață cu 8 um/buc respectiv 7 um/buc. Dacă utilitățile marginale pentru cele două bunuri se exprimă după relațiile: $UM_x = 72 - 4x$, respectiv $UM_y = 59 - 5y$, atunci programul optim de consum presupune:
a. $9x + 8y$; b. $2x + 4y$; c. $3x + 3y$; d. $4x + 2y$.

10. Utilitățile marginale pentru două bunuri x și y sunt 150 um respectiv 175 um. Dacă prețul bunului x este 1500 um, iar prețul bunului y este 2000 um, cum va reacționa consumatorul rațional în vederea atingerii echilibrului:
- a. va mări consumul din ambele bunuri; b. va micșora consumul din ambele bunuri;
 - c. va mări consumul din x și va micșora consumul din y ; d. va micșora consumul din x și va mări consumul din y .
11. Venitul disponibil al unui consumator este de 100 um, sumă cu care persoana trebuie să achiziționeze cantități din fiecare dintre bunurile x și y . Utilitățile marginale ale cantităților respective (x și y) sunt date de relațiile $UM_x = 4 - x$; $UM_y = 6 - y$, iar prețurile unitare ale bunurilor sunt $P_x = P_y = 5$ um. Programul optim de consum:
- a. $10x + 10y$; b. $5x + 15y$; c. $11x + 9y$; d. $9x + 11y$.

Aplicații: Cererea pieței

Alegeți răspunsul corect:

1. Dacă prețul bunului crește de la 10.000 um la 13.000 um generând o contracție a cantității cerute cu 40%, ce tip de elasticitate caracterizează bunul respectiv?
a. elastică; b. inelastică; c. perfect elastică; d. unitară.
2. Dacă cantitatea cerută se extinde de la 26.000 buc la 32.000 buc ca urmare a reducerii prețului de la 160 um la 100 um, atunci coeficientul de elasticitate a cererii este:
a. 1,25; b. 0,25; c. 0,61; d. 2,5.
3. Când venitul consumatorului sporește de la 450 um la 600 um, cererea crește de la 150 buc la 250 buc. Coeficientul de elasticitate a cererii la venit este:
a. 2; b. 0,5; c. 0,33; d. 0,2.
4. Dacă prețul bunului economic scade cu 10%, iar venitul consumatorului cu 40% atunci cererea:
a. crește cu 12,5%; b. scade cu 33,34%; c. scade cu 16,67%; d. crește cu 13,33%.
5. Dacă prețul bunului a scăzut cu 20% iar venitul cumpărătorilor a scăzut cu 15% atunci cererea:
a. crește cu 6,2%; b. scade cu 15%; c. crește cu 12%; d. scade cu 12,3%
6. Știind că funcția cererii este $Q_c = 21 - 2P$, unde P este prețul bunului iar elasticitatea cererii la preț este 2 atunci prețul inițial al bunului a fost:
a. 7 um; b. 8 um; c. 2,5 um; d. 9 um.
7. Dacă funcția cererii este $Q_c = 17 - 2P$, unde P este prețul bunului, iar P_0 este 3 um atunci coeficientul de elasticitate a cererii la preț este:
a. 1,37; b. 0,54; c. 2,7; d. 0,39.
8. Ce valoare are coeficientul de elasticitate în funcție de preț în condițiile în care cererea crește cu 40% ca urmare a modificării prețului de vânzare cu 20%?
a. 2; b. 7; c. 0,3; d. 1,25.
9. Dacă coeficientul de elasticitate este egal cu 2, în timp ce cantitatea cerută crește cu 25% atunci prețul care a generat această modificare:
a. a scăzut cu 12,5%; b. a crescut cu 20%; c. a scăzut cu 15%; d. a scăzut cu 25%.
10. Dacă coeficientul de elasticitate a cererii la venit este 0,75, iar veniturile cumpărătorilor cresc cu 25% atunci cererea:
a. crește cu 18,75%; b. crește cu 20%; c. scade cu 10%; d. crește cu 25%.
11. Dacă coeficientul de elasticitate a cererii este 0,3, pe motivația creșterii prețului cu 20% atunci cantitatea cerută:
a. scade cu 6%; b. crește cu 30%; c. scade cu 20%; d. scade cu 12,75%.

Capitolul 3: Comportamentul producătorului

Întreprinzătorul întruchipând integral sau parțial atributele proprietății, este cel care însuflețește factorii de producție, unește munca, natura și capitalul, transpune în realitate ceea ce nu există decât ideal, ca idee. Pe parcursul procesului de producție, întreprinzătorul cunoaște o întregă, profundă și complexă transformare: inventator, planificator, investitor, debitor, vânzător de acțiuni, cumpărător de factori de producție, chiriaș, organizator de fabricație, designer, magazioner, transportator, vânzător de bunuri, distribuitor de venituri etc. Întreprinzătorul ia decizii și își asumă responsabilitatea pentru acțiunile desfășurate în condiții de risc și incertitudine. Deciziile îi aparțin și vor fi luate și asumate în conformitate cu interesul personal: maximum de profit, decizia fiind o formă de manifestare a liberei inițiative sau autonomiei producătorului.

3.1 Libera inițiativă

Libera inițiativă – dreptul individului de a desfășura orice activitate economică, cu condiția respectării legilor juridice, fundamental libertății de acțiune este proprietatea privată.

Proprietatea – raport social, stabilit între unitățile economice (subiect) cu privire la bunurile create sau existente în societate (obiect al proprietății).

Atributele proprietății:

- Dreptul de posesie
- Dreptul de dispoziție
- Dreptul de utilizare
- Dreptul de uzufruct
- Dreptul de gospodărire

Formele proprietății:

- Publică
- Privată – particulară individuală (mică și mijlocie)
 - particulară asociativă (SA)
- mixtă

Efectele coexistenței formelor de proprietate:

1. reducerea costurilor de producție
2. creșterea calității bunurilor fabricate, diversificarea producției
3. promovarea progresului etnic, economic, social = bunăstare generală
4. creșterea duratei medii de viață.

3.2 Producătorul

Producătorul- unitatea economică care răspunde cerințelor consumatorului prin fabricarea de bunuri și prestarea de servicii.

- obiectivul primordial: maximizarea profitului
- își derulează activitatea într-un spațiu organizat în funcție de operațiile incluse în procesul de fabricație, spațiu denumit firmă, întreprindere.
- purtătorul ofertei: este consumator pe piața resurselor sau a factorilor de producție, operația fiind denumită aprovizionare, pentru ca pe piața rezultatelor sau a bunurilor create să devină vânzător sau purtătorul ofertei

Factori de producție – totalitatea elementelor de care firmele au nevoie pentru a produce bunuri economice

- $\frac{\text{factori de producție}}{\text{resurse}} < 1$. (subunitar)
- *factori – resurse = relația ca de la parte la întreg.*
- *factorii de producție reprezintă intrări (input-uri), iar bunurile create ieșiri (output-uri) ale producției*

Categorii – tradiționali: munca, natura (factori primari) și capitalul (factor derivat)

-neofactori: -abilitatea întreprinzătorului

- progresul tehnic, informația, management, marketing...

- orice factor de producție poate fi analizat :

- cantitativ , însoțit de eficiență economică : dezvoltare extensivă
- calitativ, însoțit de eficiență economică : dezvoltare intensivă

Munca(L) – factor de producție primar - definiție, caracteristici

- Forme de exprimare: număr de salariați și timp de muncă
- Efectele sporirii productivității muncii:
 - ✓ Reducerea duratei muncii
 - ✓ Sporirea timpului liber pentru adult
 - ✓ Creșterea veniturilor obținute prin muncă

- ✓ Creșterea rezultatelor calitative , cantitative și structural pe unitatea de factor de producție folosit.
- ✓ Sporirea duratei medii de viață.

Natura – factor de producție primar - definiție, caracteristici

Capitalul(K) – factor de producție derivat –

- ✓ Expresii care definesc capitalul : bunuri intermediare care mai pot fi supuse procesului de producție; capital tehnic, capital folosit, capital utilizat.
- ✓ Componente: capitalul fix: **Kf** și capitalul circulant **Kc**

$$K = Kf + Kc$$

❖ **Kf**

-elemente componente: utilaje, echipamente, instalații, clădiri, spații, calculatoare, licențe, brevete, rețete

- deprecierea bunurilor de capital fix = uzură

- uzura fizică: definiție

- uzura morală –

-deprecierea implică reparații, recuperarea cheltuielilor purtând denumirea de amortizare

$$A = \frac{Kf}{t}, t - \text{timpul, durata de funcționare a utilajului}$$

$$Ra = \frac{A}{Kf} \times 100, Ra - \text{rata de amortizare sau cota de amortizare}$$

❖ **Kc**

-elemente componente: materii prime, combustibil , energie, material auxiliare

❖ **Ktc**

– capital tehnic consumat sau capital consumat sau cheltuiala materială a producătorului.

$$Ktc = A + Kc$$

A – capital fix consumat

De reținut:

- **Kf = Kf amortizat + Kfneamortizat**
- **Kf amortizat = nr × A, nr – număr de ani de utilizare a echipamentului.**

În economia de piață, o funcție importantă a producătorului este organizarea și conducerea afacerii, proces bazat pe operații tehnico - economice precum combinarea și substituirea factorilor de producție.

Combinarea – operație tehnico- economică de unire a factorilor de producție în vederea realizării bunurilor economice.

Factorii de influență ai procesului combinării sunt:

- Adaptabilitatea factorilor de producție
- Complementaritatea factorilor de producție
- Natura activității
- Condițiile tehnice de producție
- Divizibilitatea factorilor de producție
- Abilitatea întreprinzătorului
- Management
- Marketing

Substituirea factorilor de producție – operație bazată pe adaptabilitatea și compatibilitatea factorilor de producție înlocuiți.

Producătorul este forțat de limitarea factorilor de producție să găsească cel mai potrivit program de combinare a elementelor folosite astfel încât scopul său: maxim de profit să fie atins de fiecare dată. Astfel, va căuta soluții lucrative apreciate pe baza următoarelor indicatori:

- Productivitatea marginală a unui factor variabil..definiție pag 31

$$Wmg = \frac{\Delta Q}{\Delta X} = \frac{Q_1 - Q_0}{X_1 - X_0}, \text{ x factorul variabil, iar ceilalți factori de producție nu se modifică}$$

- Rata marginală de substituție Rms.....definiție pag 31

$$Rms = -\frac{\Delta x}{\Delta y} = \frac{Wmgy}{Wmgx}$$

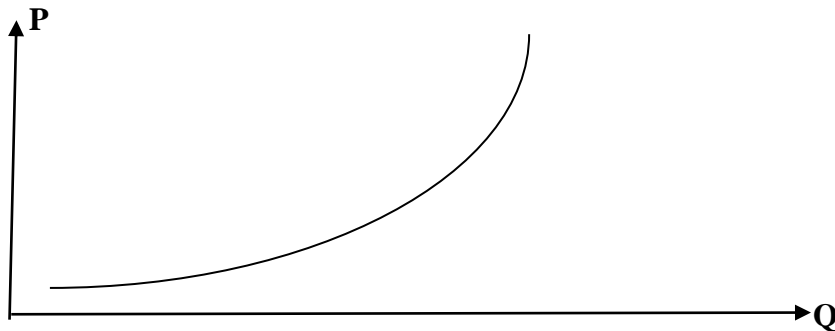
De reținut:

- ❖ **Exemple de Wmgx:** Wmg L – productivitatea marginală a muncii
Wmg K – productivitatea marginală a capitalului
Wmg P- productivitatea marginală a naturii

3.3 Oferta

Oferta –

- ❖ $\frac{\text{Oferta}}{\text{producție}} < 1$
- ❖ *Relația ofertă – producție* este o relație ca de la parte la întreg
- ❖ Legea generală a ofertei: *Modificarea prețului bunului determină modificarea în același sens a cantității oferite* – prețul bunului oferă răspunsul la întrebarea ce se vinde?

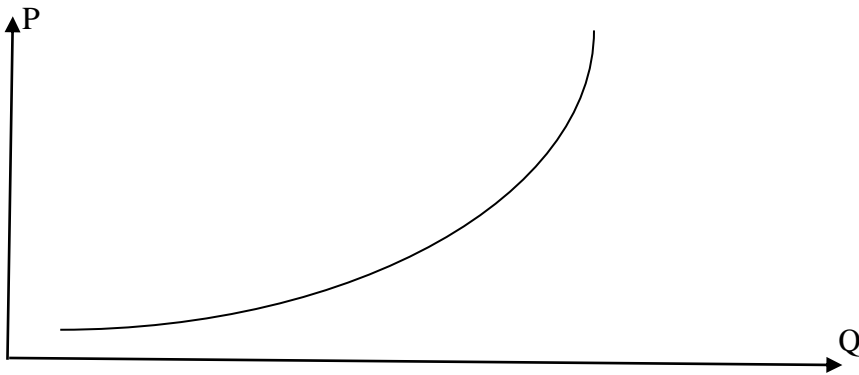
- ❖ **Oferta** –ofertă răspunsul la întrebarea ce se vinde? fiind influențat de factori precum:
 - Costurile de producție
 - Taxe și impozite
 - Subvenții
 - Condiții naturale, economice, sociale (disciplina muncii, climatul favorabil de la locul de muncă), tehnice – influență directă
 - Numărul ofertanților
 - Așteptările privind evoluția prețului
- ❖ Modificarea directă, în sensul creșterii impune deplasarea graficului ofertei spre dreapta, respectiv, scăderea deplasează graficul ofertei la stânga.
- ❖ **Elasticitatea ofertei la preț**
- ❖ $K = \frac{\Delta Q}{Q_0} \div \frac{\Delta P}{P_0} = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \div \frac{P_1 - P_0}{P_0}$
- ❖ Tipuri de ofertă: - ofertă elastică $K > 1$
 - ofertă inelastică $0 < K < 1$
 - ofertă unitară $K = 1$
 - ofertă perfect elastică $K \rightarrow \infty$
 - ofertă perfect inelastică $K = 0$

De reținut:

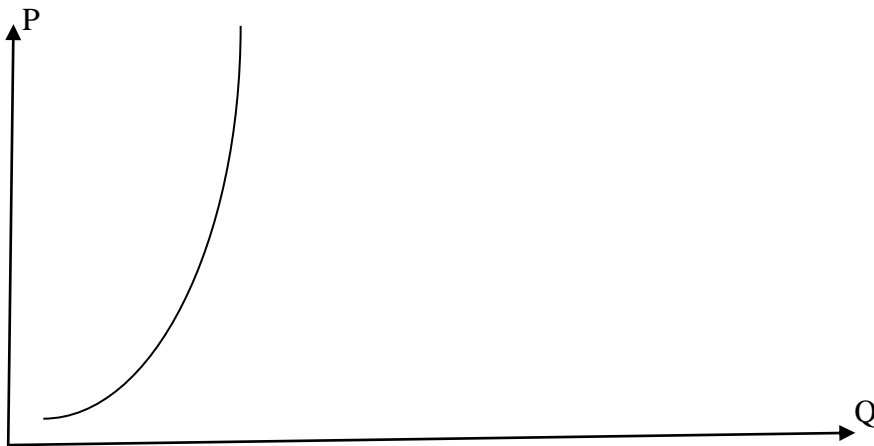
Deplasarea în dreapta a graficului ofertei, în sensul creșterii, sub acțiunea factorilor:

- Scăderea costurilor de producție
- Scăderea taxelor și impozitelor
- Creșterea volumului subvențiilor acordate de stat
- Îmbunătățirea condițiilor economice, sociale, naturale...
- Creșterea numărului ofertanților
- Așteptările producătorilor vizează reducerea prețului bunurilor în viitor, ca urmare cererea prezenta crește

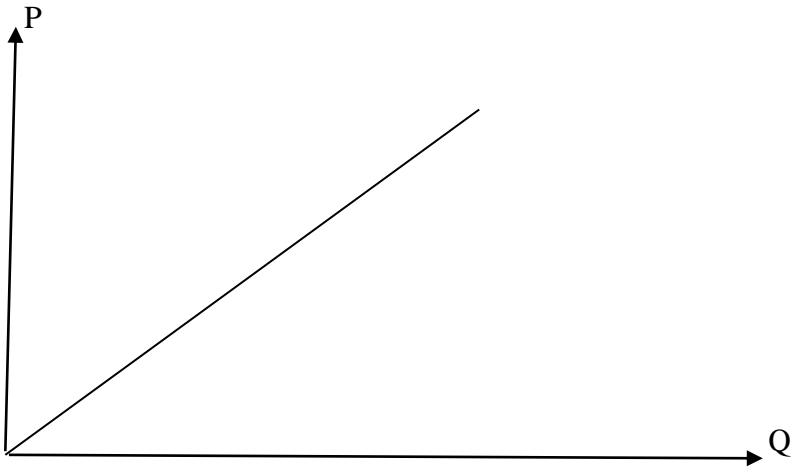
Graficul ofertei elastice

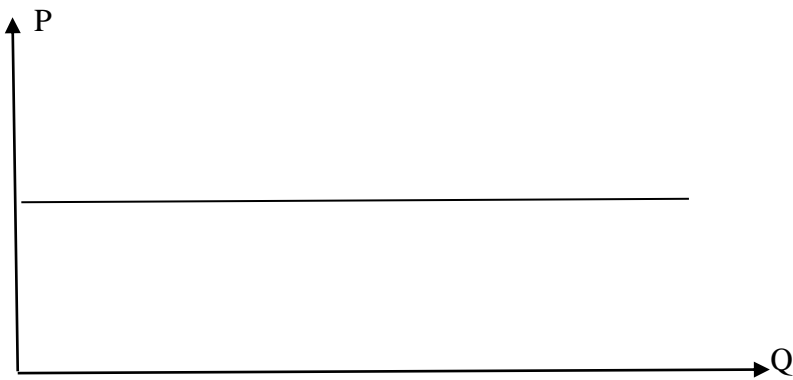
Graficul ofertei inelastice

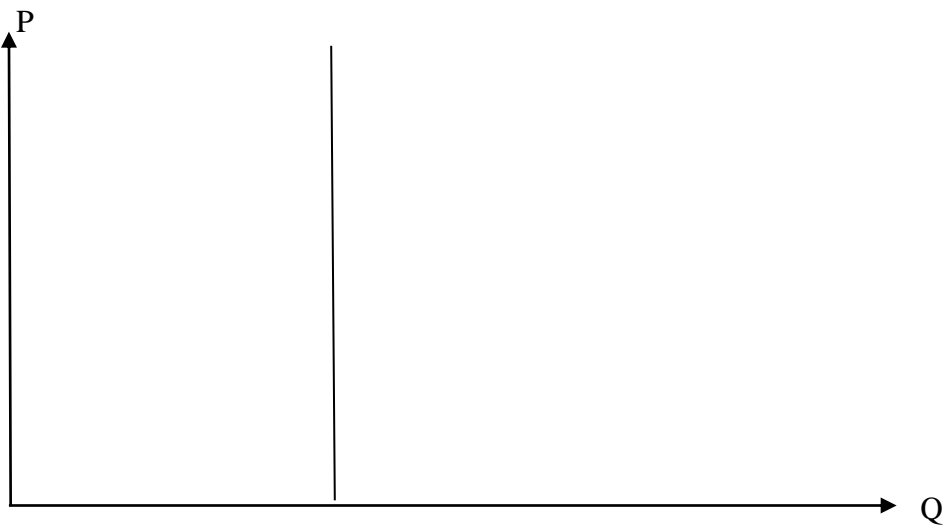
Graficul ofertei cu elasticitate unitară

Graficul ofertei perfect elastice

Graficul ofertei perfect inelastice

Aplicații: Comportamentul producătorului

Alegeți răspunsul corect:

- Capitalul circulant reprezintă 20% din bunurile de producție utilizate. Consumul de capital tehnic este de 40.000 um din care 40% reprezintă consum de capital fix(um), atunci capitalul utilizat este:
 - 120.000; b. 96.000; c. 40.000; d. 24.000.
- Valoarea capitalului utilizat la nivel de firmă producătoare de pâine este de 10.000 um, din care 60% reprezintă elemente care participă la mai multe cicluri de producție cu o durată normală de funcționare de 6 ani. În aceste condiții, capitalul consumat este:
 - 5000 um; b. 6000 um; c. 4000 um; d. 1500 um
- Valoarea capitalului circulant utilizat reprezintă 20% din valoarea mijloacelor de producție utilizate, iar amortizarea anuală 5% din valoarea mijloacelor de producție consumate, respectiv 15.000 um. Determinați capitalul tehnic utilizat:
 - 1,425 mil ; b. 1 mil; c. 0,285 mil; d. 0,89 mil.
- Dacă rata marginală de substituție este 5, iar productivitatea marginală a factorului substituit este 100 atunci productivitatea marginală a factorului care substituie este:
 - 500; b. 20; c. 150 ; d. 200.
- Dacă se substituie capitalul prin muncă, iar productivitatea marginală a capitalului este 600 fiind cu 40% mai mică decât productivitatea marginală a muncii atunci rata marginală de substituție este:
 - 0,6; b. 4; c. 1,2; d. 0,5.
- O firmă produce 100 buc din bunul X cu ajutorul a 12 salariați și 4 utilaje. Ca urmare a scăderii productivității muncii, firma decide disponibilizarea a 4 salariați și cumpărarea a încă 2 utilaje performante. În aceste condiții, rata marginală de substituție este:
 - 2; b. 0,5; c. 4; d. 6.
- După 5 ani , capitalul fix amortizat este 25.000 um, iar capitalul fix neamortizat 5000 um, atunci timpul de amortizare este:
 - 5 ani; b. 6 ani; c. 7 ani; d. 4 ani.
- Dacă valoarea rămasă de amortizat după 4 ani de funcționare a unui utilaj este de 60.000 um, iar rata anuală de amortizare a fost de 10%, atunci valoarea capitalului fix este:
 - 100.000; b. 60.000; c. 40.000; d. 50.000
- După 3 ani de funcționare, valoarea amortizată a unui utilaj este de 3900 um. Dacă rata anuală de amortizare a fost de 10%, atunci valoarea capitalului fix neamortizat este:
 - 9100 um; b. 59.700 um; c. 100.000 um; d. 139.000 um
- După 4 ani de folosință, valoarea rămasă de recuperat este de 5000 um. Dacă anual se amortizează 5% atunci valoarea capitalului fix este:
 - 6.250 um; b. 5750 um; c. 7400 um; d. 9750 um

11. Un utilaj este folosit 2 ani de zile, timp în care se amortizează 3000 um. Dacă valoarea nerecuperată a utilajului reprezintă 25% din prețul de achiziție al utilajului atunci mărimea capitalului fix utilizat este:
- a. 4000 um; b. 3000 um; c. 750 um; d. 1250 um.
12. După 6 ani de utilizare, valoarea recuperată dintr-un utilaj este de 30.000 um. Dacă rata anuală de amortizare este de 5%, iar valoarea rămasă de amortizat este de 70.000 um atunci timpul de folosire normală a utilajului este:
- a. 20 ani; b. 10 ani; c. 22 ani; d. 15 ani.
13. La un coeficient de elasticitate a ofertei la preț de 0,6 și dacă prețul bunului crește de la 4000 la 6000 um/buc, atunci cantitatea oferită:
- a. Se extinde cu 30%; b. Se contractă cu 15%; c. Se extinde cu 25%; d. Se extinde cu 40%.
14. Fie funcția ofertei unui bun $Q=9+3P$, unde P este prețul bunului. Dacă prețul evoluează de la 3 la 9 um/buc, oferta este:
- a. Elastică; b. Inelastică; c. Unitară; d. Perfect elastică.
15. Fie funcția ofertei: $Q=10+3P$, unde P este prețul bunului. Dacă elasticitatea ofertei la preț este 0,3 atunci prețul inițial a fost(um/buc):
- a. 1,42; b. 0,7; c. 2,3; d. 0,91.

Capitolul 4: Utilizarea factorilor de producție

În activitatea sa, producătorul este obligat de caracterul limitat al factorilor de producție să aplice strategii de eficiență economică, în funcție de perioada de timp la care se raportează, pentru atingerea obiectivului principal: maximizarea profitului.

Astfel, pe termen scurt, datorită caracterului lor rigid, volumul capitalului fix(k_f) și pământul (P) nu pot fi modificate rapid în raport cu variațiile cererii de produse pe piață. În aceste condiții, posibilitățile de combinare a factorilor de producție sunt limitate la elementele flexibile: K_c și L , care se pot uni cu elementele rigide: K_f și P , în vederea realizării unui volum de producție Q = **legea randamentelor neproportionale sau legea productivității marginale descrescânde**

Legea randamentelor neproportionale sau legea productivității marginale descrescânde

Pe măsură ce se asociază unități succesive dintr-un factor de producție variabil(L) la o cantitate dată de factor rigid(K_f), productivitatea marginală crește, atinge la un moment dat un maxim, după care începe să scadă.

Conceptele cu care operează legea sunt:

- Cost de producție
- Productivitate
- Profit

Potrivit acestei teorii, strategia producătorului pe termen scurt este bazată pe variația volumului de bunuri fabricate, evoluția fiind stadială:

- **Stadiul I:** coincide aceluși interval de recunoscut ca dezvoltare economică extensivă, când producția fabricată crește rapid datorită folosirii unei cantități mai mare din factorul variabil(L), productivitatea marginală și medie a muncii cresc, dar productivitatea marginală este superioară celei medii.
- **Sadiul II:** dezvoltare economică intensivă: debutează cu momentul în care productivitatea marginală și medie a muncii sunt mărimi identice, productivitatea medie atinge valoarea maximă. În acest stadiu, producția fabricată continuă să crească, dar mai lent(cu o rată descrescătoare), productivitatea marginală și medie a muncii scad, productivitatea marginală fiind inferioară productivității medii. Stadiul se încheie când producția fabricată atinge nivelul maxim, iar productivitatea marginală este nulă.
- **Stadiul III:** ineficiență economică: prin angajarea a încă unui salariat, producția fabricată scade, productivitatea marginală și cea medie scad, iar productivitatea marginală chiar atinge valori negative.

- sporirea salariului
- reducerea duratei muncii
- creșterea timpului liber
- sporirea nivelului de trai.

Tipuri de productivitate

Productivitatea parțială(definiții)

1. productivitatea medie a muncii : $WmL = \frac{Q}{L}$, L = număr de salariați /timp de muncă
2. productivitatea medie a naturii : $WmP = \frac{Q}{P}$ P- hectare de teren
3. productivitatea medie a capitalului : $WmK = \frac{Q}{K}$
4. productivitatea marginal a muncii: $Wmg\Delta L = \frac{\Delta Q}{\Delta L} = \frac{Q_1 - Q_0}{L_1 - L_0}$
5. productivitatea marginal a naturii: $Wmg\Delta P = \frac{\Delta Q}{\Delta P}$
6. productivitatea marginal a capitalului: $Wmg\Delta K = \frac{\Delta Q}{\Delta K}$

- **Toate aceste forme se exprimă fizic și valoric**

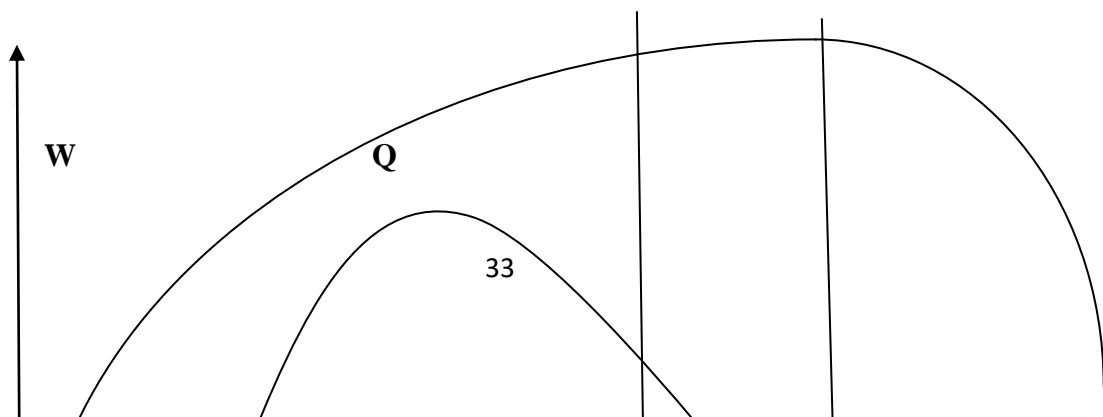
Productivitatea globală:

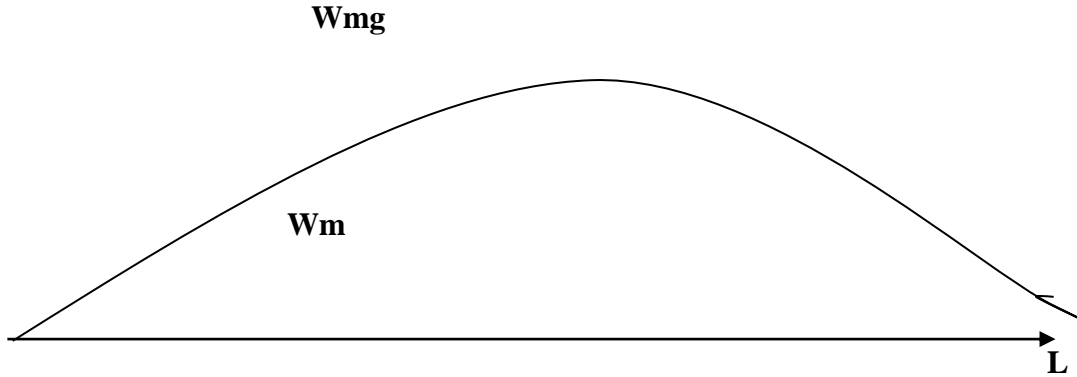
1. Productivitatea medie : $Wm = \frac{Q}{L+K+P}$
2. Productivitatea marginal: $Wmg = \frac{\Delta Q}{\Delta L + \Delta K + \Delta P}$

- **Toate aceste forme se exprimă valoric**

Importanța productivității :

- Cea mai importantă formă de productivitate este cea a muncii deoarece munca este un factor de producție determinant.....pag 36-37
- Nivelul și dinamica productivității muncii depend de:
 1. Gradul de calificare al salariaților
 2. Progresul tehnic asimilat în producție
 3. Gradul de cointeresare a muncii
 4. Climatul de la locul de muncă

- Dacă $Wmg > Wm$ atunci Wm crește, Wmg crește mai rapid decât Wm , Q fabricată crește, dezvoltare extensivă
- Dacă $Wmg = Wm$, atunci $Wm = \text{maximă}$
- Dacă $Wmg < Wm$ atunci Wm scade, dezvoltare intensivă
- Dacă $Wmg = 0$ atunci Q este maximă
- Suma productivităților marginale este egală cu producția fabricată pentru unități successive din factorul de producție variabil utilizate.

$$Q_n = \sum_{i=1}^n Wmg_i$$

- Dacă $Wmg > 0$ atunci Q crește
- Dacă $Wmg < 0$ atunci Q scade
- Dacă $Wmg = 0$ atunci Q este maximă.

4.2 Cost de producție

- Costul de producție reflectă în expresie bănească, consumul factorilor de producție necesar producerii și desfacerii bunurilor economice destinate pieței
- Fundamentează adoptarea deciziilor economice: alegerea furnizorilor de factori de producție, a piețelor de desfacere, volumul și structura producției
- Reflectă calitatea și eficiența activității depuse
- Influențează nivelul prețului de vânzare

$$P = CTM + Pru, \quad Pru - \text{profitul pe produs sau unitar}$$

Nivelul minim al prețului este costul mediu sau unitar.

- Costul de producție este rezultatul consumului de factori de producție:
 - Consumul muncii (Cs=cheltuiala salarială)
 - Consumul capitalului (Cm=cheltuiala materială)
 - Consumul pământului

De reținut:

Consumul tehnologic sau specific reprezintă cantitatea de capital circulant, în expresie fizică, folosită pentru a fabrica o unitate de producție $K_{specific} = \frac{Kc}{Q}$

Tipuri de costuri:

- După natura activității economice generatoare a cheltuielilor, costul se împarte în:
 1. Cost de fabricație
 2. Cost de desfacere
- După natura cheltuielilor de producție, costul este:
 1. Cost material
 2. Cost salarial
 3. Altele: amenzi, dobânzi, impozite
- După reacția costurilor în funcție de variația producției, pe termen scurt:
 1. Cost fix
 2. Cost variabil
- După nivelul de calcul al costului de producție, pe termen scurt:
 1. Pe întreaga producție (cost global)
 2. Pe unitatea de produs (cost mediu sau unitar)
- După dimensiunea socială, costul poate fi:
 1. Cost implicit sau profit normal – costul de oportunitate al producătorului
 2. Cost explicit sau cost contabil – cheltuiala efectiv suportată de către întreprinzător

Cost fix: CF . cost fix global- cheltuiala care nu depinde de volumul producției pe termen scurt. $CF = constant$ Include:

- Amortizarea
- Iluminat
- Încălzit
- Salariile personalului administrative=salarii indirecte
- Amenzi
- Protocol
- Taxe
- Dobânzi

Dintre acestea: - A, iluminat, încălzit reprezintă cheltuiala materială fixă(Cmf)
-salariile personalului administrativ= cheltuială salarială indirectă (Csf)

Cost variabil: CV =cheltuiala variabilă globală , care, pe termen scurt, se modifică

în același sens cu volumul producției. Include:

- Materii prime
- Combustibil
- Energie , toate aceste elemente fiind folosite pentru producție și reprezentând cheltuiala materială variabilă (Cmv)
- Salariile personalului direct productive=salarii directe=cheltuiala salarială variabilă= Csv

De reținut:

- Cheltuiala materială global(Cm)expresia valorică a consumului factorului de producție capital, include:
 1. A
 2. Iluminat
 3. Încălzit
 4. Materii prime
 5. Combustibil
 6. Energie

$$Cm = Cmf + Cmv$$

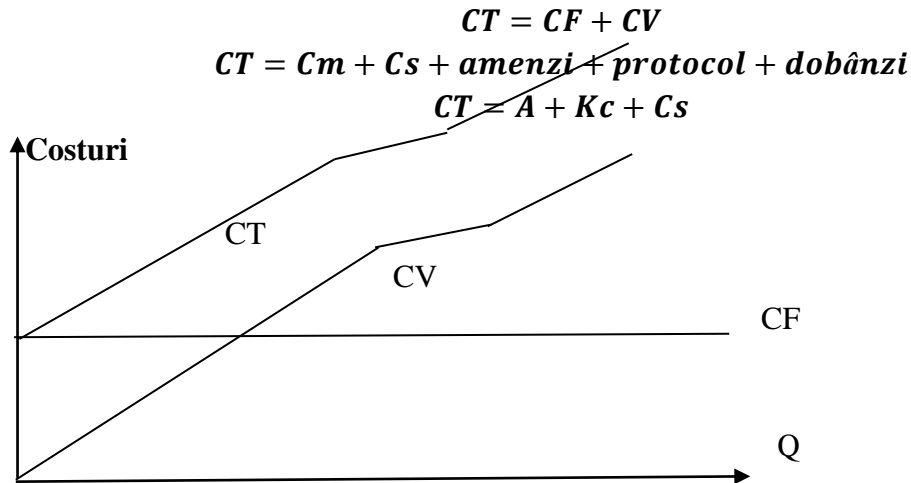
- Cheltuiala salarială=expresia valorică a consumului factorului muncă, include:
 1. Salariile indirect
 2. Salariile directe

$$Cs = Csf + Csv$$

- Capitalul circulant (K_c) se obține astfel:

$$K_c = \text{iluminat} + \text{încălzit} + C_{mv}$$

Cost total (CT) = cheltuiala generată de fabricarea unei cantități date (Q) de bunuri economice

1. Curba costului fix este o paralelă la axa producției
2. Curba costului variabil pornește din origine, cu o tendință de creștere, după care are loc o inflexiune a ratei de creștere și din nou o creștere.
3. Curba costului total de producție pleacă din același punct cu cea a costului fix, cu o evoluție ulterioară condiționată de dinamica costului variabil.

$$Q = 0 \rightarrow CV = 0, CF \neq 0, \text{iar } CT = CF$$

Cost fix mediu (CFM)

$$CFM = \frac{CF}{Q}$$

Cost variabil mediu (CVM)

$$CVM = \frac{CV}{Q}$$

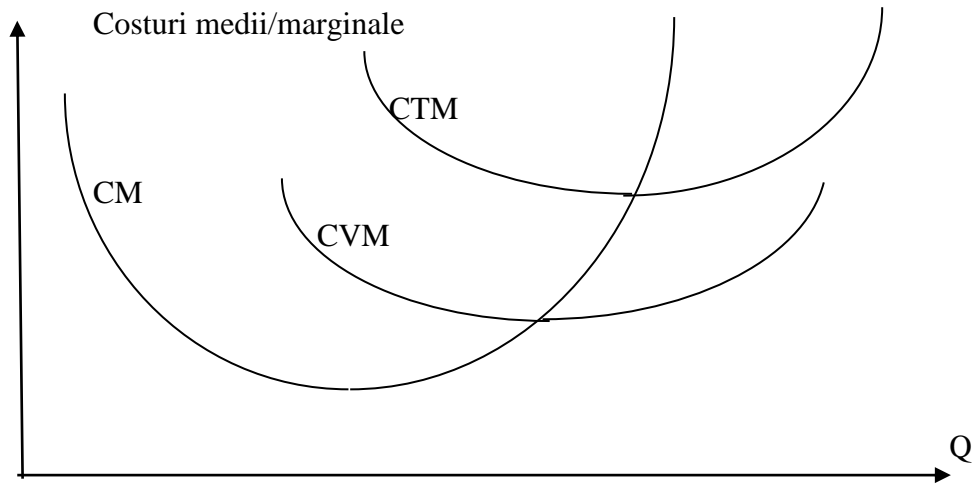
Cost total mediu (CTM)

$$CTM = \frac{CT}{Q} = CFM + CVM$$

Cost marginal (CM sau C_{mg})

$$CM = \frac{\Delta CT}{\Delta Q} = \frac{\Delta CV}{\Delta Q} = CV'$$

Legea randamentelor neproporționale:

1. Dacă $CM < CTM \rightarrow CTM$ scade: este intervalul de producție cel mai rentabil deoarece fiecare unitate produsă suplimentar implică cheltuieli mai mici, motivația principal fiind experiența, disciplina, calificarea muncii $\rightarrow Q$ crește $\leftrightarrow CM < CTM, Wm$ crește
2. Dacă $CM = CTM \rightarrow CTM = \text{minim}, Wm = \text{maximă}$
3. Dacă $CM > CTM \rightarrow CTM$ crește, Wm scade
4. $CM_1 + CM_2 + \dots + CM_n = CV_n$

În concluzie, costul reprezintă un element de efort al producătorului și în vederea atingerii obiectivului :maxim de profit, acesta trebuie să se reducă.

Căile de reducere a costurilor de producție sunt:

- Reducerea cheltuielilor material
- Creșterea productivității muncii
- Diminuarea cheltuielilor administrative
- Optimizarea cheltuielilor de desfacere și publicitate.

4.3 Profit

- scopul oricărui producător constă în maximizarea profitului, profitul fiind considerat câștigul obținut din activitatea economică.

Funcții:

- Recompensă pentru riscul asumat de către întreprinzător
- Recompensă pentru abilitatea antreprenorială
- Venitul posesorului factorului de producție capital investit în activitatea economică
- Principala sursă e motivare a antreprenorului
- Principala sursă de finanțare a activității economice
- Un mijloc de creștere a eficienței economice
- Asigură autofinanțarea

Mărimea profitului poate fi apreciată:

- Absolut → *masa profitului total* $Pr = V - CT$
→ *masa profitului unitar* $Pru = P - CTM = \frac{Pr}{Q}$
- relativ → *rata rentabilității* $rp = \frac{Pr}{CT} \times 100 = \frac{P-CTM}{CTM} \times 100$
→ *rata anuală a profitului* $rp = \frac{Pr}{CA} \times 100 = \frac{P - CTM}{P} \times 100$
→ *rata investițiilor* $rp = \frac{Pr}{K} \times 100$

Legendă:

CA-cifra de afaceri sau venit sau încasări

$$CA = P \times Q$$

Pr- profit

CT-cost total

P- preț al bunului

CTM- cost unitar

Pru –profit unitar

Factorii care influențează mărimea profitului:

- preț al bunului: influență pozitivă
- producție(volum, structură) : influență pozitivă
- calitatea echipamentelor, eficiența organizării producției, mai ales a organizării muncii și gradul de pregătire al salariaților
- modul în care se împart veniturile pe categorii de cheltuieli: astfel cu cât este mai mare parte care revine salariilor ca atât se reduce profitul
- cost unitar(CTM): influență negativă
- viteza de rotație a capitalului(vk) pe care o exprimăm ca număr de rotații (nrk) și durata unei rotații (dk). Influența acestora asupra profitului este redată prin relația:

$$vk = \frac{nrk}{dk}$$

Tipuri de profit:

- profit brut Prb
 - profit net sau admis Prn
 $Prb = Prn + I$, $I = x\%Prb$, I – impozit
 - profit normal sau cost de oportunitate al utilizării capitalului
 - profit economic
 - supraprofit sau profit de monopol
 $Pre = Prn - Prnormal$, Pre - profit economic, $Prnormal = Cop$
Profitul care depășește profitul economic poartă denumirea de supraprofit sau profit de monopol.....pag 51.
- De reținut:** Valoric, profitul de monopol poate fi mai mare sau mai mic sau egal cu profitul economic respectiv profitul normal.
- profitul legitim
 - profitul nelegitim, cauzat de: câștiguri suplimentare prilejuite de inflație, practicarea unor prețuri excesiv de mari, eliminarea unor cheltuieli destinate protecției mediului.

Comportamentul producătorului

Obiectivul asumat de către antreprenor este maximizarea profitului, iar pentru atingerea acestuia, întreprinzătorul trebuie să răspundă la întrebarea cât produce?(Q). Răspunsul este oferit sub forma unui interval de valori pentru producție, limita minimă fiind reprezentată de pragul minim de rentabilitate, iar cea maximă de nivelul rentabilității maxime. Astfel:

- pragul minim de rentabilitate reprezintă volumul producției(Q) pentru care antreprenorul nici nu câștigă dar nici nu pierde: $Q = ?$ a.î. $Pr = 0 \rightarrow V - CT = 0 \rightarrow PQ - (CF + CV) = 0 \rightarrow PQ = CF + CVM \times Q \rightarrow Q = \frac{CF}{P - CVM}$

- pragul maxim de rentabilitate reprezintă volumul producției(Q) pentru care profitul este maxim: $Q = ? \text{ a. } \hat{i} Pr = \text{maxim} \rightarrow Vmg = Cmg, Vmg = \frac{\Delta V}{\Delta Q} = \frac{P_1 Q_1 - P_0 Q_0}{Q_1 - Q_0}, Cmg = \frac{\Delta CT}{\Delta Q}$
 Dacă $P_1 = P_0$ atunci $Vmg = P$, iar condiția de maximizare devine

$$Q = ? \text{ a. } \hat{i} P = Cmg$$

sau

$$Q = ? \text{ a. } \hat{i} Pmg = 0 \rightarrow Pmg = P$$

De reținut:

- pierdere: $CT > V$ sau $V - CT < 0$ sau $CT - V > 0$
- faliment: situație determinată de mecanismele pieței și sancționată juridic; agentul economic nu mai are nici o posibilitate de continuare a activității
- renta funciară : venitul încasat de proprietarul unei suprafețe de teren(pământ) atras în activitatea economică
- renta economică: venitul obținut de proprietarii unor factori de producție având calități și randamente deosebite, greu substituibili pe termen scurt, a căror ofertă este puțin sensibilă la modificarea prețului(este perfect inelastică)

Aplicații

4.4.1 Productivitatea

Alegeți răspunsul corect:

1. Dacă producția obținută la nivel de firmă crește mai rapid decât numărul de salariați atunci:
 - a. productivitatea medie este inferioară celei marginale; b. productivitatea medie este superioară celei marginale; c. productivitatea medie scade; d. productivitatea medie este maximă.
2. Un indice al productivității medii a muncii este 120%, completat de o valoare curentă a productivității medii de 2400 buc/sal, face ca productivitatea inițială să atingă valoarea:
 - a. 2880; b. 2000; c. 500; d. 2400.
3. În cazul unui agent economic, în decursul unui an, productivitatea marginală a muncii egalizează sporul producției. Înseamnă că:
 - a. la finalul perioadei date, productivitatea medie a muncii devine zero; b. producția nu mai poate crește; c. factorul de producție muncă a înregistrat o creștere cu 1 salariat în perioada dată; d. productivitatea marginală a muncii devine egală cu productivitatea medie.
4. La firmă 10 angajați realizează o producție de 3000 buc din bunul X. Dacă 2 dintre ei sunt concediați, cum trebuie să se modifice producția pentru ca, productivitatea medie a muncii să crească cu 30%?
 - a. să rămână constantă; b. să scadă cu 20%; c. să crească cu 14%; d. să crească cu 4%.
5. Productivitatea medie a muncii a fost de 8000 produse/salariat. Dacă producția crește cu 25%, iar productivitatea marginală a muncii este 2000 produse/salariat, atunci productivitatea medie a muncii:
 - a. crește cu 12,5%; b. scade cu 37,5%; c. scade cu 25%; d. crește cu 27,5%.
6. La nivel de fermă agricolă, suprafața de teren atrasă în circuitul agricol crește cu 40%, iar producția de cereale la ha crește cu 50%. Dacă productivitatea medie inițială a pământului a fost de 1000 t/ha atunci productivitatea marginală devine(t/ha)
 - a. 800; b. 1250; c. 2000; d. 500.
7. Dacă producția obținută la fiecare salariat este mai mare la nivel de firmă producătoare de bunuri, salariile angajaților ar putea să:
 - a. crească; b. scadă; c. nu se modifice; d. sunt concepte total independente.
8. Nivelul și dinamica productivității muncii depind de:
 - a. abilitatea întreprinzătorului; b. gradul de cointeresare a muncii; c. creșterea stocurilor de produse finite; d. gradul de satisfacție al clienților.
9. Păstrând neschimbat numărul de angajați din firmă, un agent economic obține la momentul t_1 majorarea producției față de momentul t_0 . Ca urmare:
 - a. indicele productivității medii a muncii devine egal cu indicele producției; b. productivitatea medie a muncii înregistrează scădere; c. productivitatea medie a

- muncii rămâne neschimbată; d. indicele productivității medii a muncii și indicele producției nu sunt corelate.
10. O firmă folosește 12 salariați ce muncesc zilnic câte 8 ore, în cadrul săptămânii de muncă(5 zile). Pe seama scăderii cererii pentru produsele fabricate, firma reduce producția cu 20% și concediază 4 salariați, păstrând nemodificat timpul de muncă. În aceste condiții, productivitatea medie a muncii:
 - a. scade cu 12%; b. crește cu 10%; c. crește cu 20%; d. scade cu 25%.
 11. Atunci când producția obținută la nivel de firmă atinge nivelul maxim:
 - a. productivitatea medie a muncii este nulă; b. productivitatea medie este maximă; c. productivitatea marginală este egală cu productivitatea medie; d. productivitatea marginală este nulă.
 12. Se presupune că forța de muncă este singurul factor de producție variabil. Astfel, când $L=1$ atunci $WmL=12$ buc/sal; când $L=2$ atunci $WmL=15$ buc/sal; când $L=8$ atunci $WmL=10$ și când $L=9$ atunci $WmL=9$. Prin urmare, productivitatea marginală a celui de-al 9 lea lucrător este:
 - a. 1; b. -1; c. 9; d. 46.
 13. La momentul t_0 , o firmă produce 100.000 buc dintr-un bun utilizând 1000 lucrători. În t_1 cu același număr de lucrători se înregistrează o creștere a productivității muncii cu 20%. Creșterea absolută a producției de bunuri în t_1 față de t_0 a fost de:
 - a. 20%; b. 10.000 buc; c. 20.000 buc; d. 40%.
 14. Productivitățile marginale ale primelor patru unități succesive de muncă sunt în ordine 5, 9, 12, 15. Prin folosirea tuturor unităților, producția totală devine:
 - a. 14; b. 41; c. 26; d. 15.
 15. Dacă producția crește cu 20% în timp ce, timpul de muncă scade cu 20% atunci productivitatea medie a muncii:
 - a. scade cu 20%; b. crește cu 50%; c. scade cu 40%; d. crește cu 20%
 16. Sporirea productivității muncii determină:
 - a. reducerea costului unitar al producției; b. creșterea salariilor motivate de creșterea inflației; c. accentuarea tensiunii nevoi –resurse; d. creșterea competitivității firmelor străine pe piața românească.
 17. Productivitatea globală a factorilor de producție se exprimă:
 - a. numai în formă bănescă; b. numai în formă fizică; c. fizic și bănesc; d. numai ca productivitatea medie.
 18. La începutul unei luni, într-o firmă, productivitatea medie a capitalului este de 1000 unități. La finalul lunii, producția crește cu $1/4$ față de începutul ei, pe fondul majorării capitalului tehnic cu 20%. Productivitatea marginală a capitalului este:
 - a. 1250; b. 250; c. 1000 ; d. 1200.

19. Productivitatea medie a unui factor de producție se determină ca:
- a. diferență dintre producție și consumul de factori de producție; b. rezultate obținute raportate la profit; c. raportul dintre producția totală și cantitatea totală utilizată din factorul de producție respectiv; d. suma productivităților tuturor muncitorilor.
20. La nivelul consumatorului, creșterea productivității muncii poate fi resimțită prin:
- a. diminuarea puterii de cumpărare a salariului; b. scumpirea creditului de consum; c. creșterea duratei muncii; d. creșterea timpului liber.

4.4.2 Cost de producție

Alegeți răspunsul corect:

- În intervalul T0-T1 producția a crescut cu 30%, ceea ce a determinat creșterea costului total cu 60%. Dacă costul unitar la momentul T1 este de 1600 um atunci costul marginal este egal cu:
a. 3200 um; b. 2600 um; c. 5200 um; d. 2000 um.
- La un moment dat, costul fix mediu depinde de:
a. Doar volumul producției; b. numai costul fix; c. atât costul fix cât și volumul producției; d. costul unitar.
- Pentru 5000 de produse, costul fix este 5000 ron, iar costul variabil 25.000 ron. Costul total pentru 6000 buc devine:
a. 30.000 um; b. 35000um; c. 36.000 um; d. 34.000 um.
- La un nivel de producție de 100 buc, $CFM_0=10$ um. Sporirea producției determină creșterea cheltuielilor totale cu 1000 um și o scădere a costului fix mediu cu 50%. În aceste condiții, costul marginal este:
a. 5; b. 10; c. 15; d. 20.
- Costurile materiale fixe sunt 7500 um, costurile fixe 9000 um, iar salariile indirecte reprezintă 40% din cheltuiala salarială. În condițiile în care, consumul de capital fix este de 5000um, iar materiile prime folosite pentru producție sunt 6000 um, atunci salariile directe și capitalul circulant sunt(um):
a. 2250 și 8500; b. 3000 și 7500; c. 1750 și 9000; d. 4750 și 8500.
- Dacă costurile variabil scade mai rapid decât producția atunci costul unitar:
a. scade; b. nu se modifică; c. crește; d. scade, crește, nu se modifică.
- La o creștere cu 40% a producției, costul fix mediu:
a. scade cu 19%; b. crește cu 20%; c. scade cu 40%; d. scade cu 28,58%.
- Dacă $CVM_1 - CVM_0 = 10$ și $CFM_0 - CFM_1 = 11$ atunci Q, CTM și Cmg evoluează astfel:
a. toate scad; b. toate cresc; c. crește, scade, scade; d. crește, crește, scade.
- La momentul T0, $CVM_0 = CFM_0$. Dacă producția crește de 5 ori, iar costurile variabile cu 50% atunci CTM:
a. crește cu 175%; b. crește cu 25%; c. scade cu 75%; d. scade cu 50%.
- Dependența costului total față de volumul producției la o societate comercială se prezintă astfel:

Q	CT
0	120
1	190
2	240
3	260
4	300
5	380

Dacă $Q=3$ atunci CF și CV ating valorile:

- a. 260 și 130; b. 120 și 140; c. 130 și 130; d. 140 și 120.
11. Raportul dintre costurile fixe și costurile variabile este $\frac{1}{3}$, iar raportul dintre costurile salariale și cele materiale este $\frac{2}{3}$, atunci cât reprezintă costurile fixe față de costurile materiale?
a. 20%; b. 30%; c. 41,67%; d. 39,2%
12. În momentul T0, costurile fixe reprezintă 20% din costul total. Dacă în momentul T1, producția crește cu 40%, iar costurile variabile cu 25% și cunoscând faptul că, $CF_0 = 8000$ um atunci ponderea costului marginal în raport cu costul variabil mediu este:
a. 52,8%; b. 70%; c. 49%; d. 54,5%
13. Dacă $CM < CTM$ atunci acesta din urmă:
a. Scade; b. crește; c. nu se modifică; d. crește rapid sau crescător.
14. Funcția costului total este : $CT = 7 + 10Q + 10Q^2$. Dacă producția (Q) atinge valoarea de 10 buc atunci CFM devine:
a. 607; b. 60,7; c. 0,7; d. 600.
15. Nu poate fi considerată cheltuială materială fixă:
a. consumul de capital fix; b. cheltuiala cu energia pentru iluminatul secțiilor productive; c. cheltuiala de protocol; d. cheltuiala cu combustibilul pentru întreținerea secțiilor productive.
16. Costul total de producție crește cu o cincime de la un moment la altul, în timp ce, volumul producției se majorează cu o zecime. Dacă costul marginal ia valoarea de 500 um atunci costul unitar la momentul T1 ajunge la valoarea de:
a. 250 um; b. 320 um; c. 410,64 um; d. 272, 72 um.
17. La o firmă, la momentul T0, costurile variabile au fost de 2500 um, iar producția fabricată de 100 buc. Creșterea producției determină o creștere a costurilor variabile de 2 ori și o scădere a costurilor fixe medii cu 20%, inițial mărimea acestuia fiind egală cu 10 um/buc. În aceste condiții, costul marginal este:
a. 100; b. 98; c. 84; d. 72.
18. Pe termen scurt, la o creștere a producției, costul total:
a. scade; b. crește; c. nu se modifică; d. nu se poate aprecia evoluția sa.
19. Costul explicit poate fi reprezentat de:
a. cheltuiala cu amortizarea ; b. costul de oportunitate al producătorului; c. cheltuiala cu salariile angajaților; d. costul salarial al întreprinzătorului.
20. Dacă indicele costului variabil este de 145%, iar costul variabil curent este de 4500 um atunci costul variabil inițial a fost:
a. 2720,9 um; b. 3103,4 um; c. 1760,4 um; d. 3409 um.

4.4.3 Profit

Alegeți răspunsul corect:

1. O firmă produce un bun economic cu un cost de 225 um și vinde pe piață 300 um/buc. În condițiile în care, la momentul T1 față de T0 rata profitului la cifra de afaceri crește cu 10 puncte procentuale atunci costul unitar:
 - a. scade cu 30 um; b. crește cu 20 um; c. scade cu 45 um; d. scade cu 28 um.
2. Mărimea ratei rentabilității față de rata profitului la cifra de afaceri este:
 - a. întotdeauna mai mică; b. uneori ,mai mare; c. mai mare, egală sau mai mică; d. întotdeauna mai mare.
3. O firmă produce într-un ciclu de producție de 6 luni 200 bucăți cu următoarele cheltuieli: amortizarea utilajelor este 500 um, materia primă folosită pe ciclu de producție este de 400 um, energia și combustibilul pentru producție 50 um/ciclu, iar cheltuielile pentru întreținerea secțiilor de producție 400 um anual. Firma vinde produsele fabricate la 7 um/buc. Dacă, dintr-o conjunctură favorabilă, independentă de producător, prețul pieței pentru bunul respectiv crește la 9 um/buc, în condițiile păstrării neschimbate a condițiilor de producție, atunci profitul unitar:
 - a. crește cu 80%; b. scade cu 10%; c. crește cu 40%; d. crește cu 20%.
4. Profitul economic în raport cu cel normal poate înregistra valori:
 - a. întotdeauna mai mari; b. întotdeauna mai mici; c. mai mari, mai mici sau egale; d. nu se poate realiza o comparație fiind noțiuni distincte.
5. O firmă produce bunuri pentru care a cheltuit 7 miliarde um și la vinde pe piață cu 10 mld um. Dacă impozitul pe profit este de 10% atunci profitul admis devine:
 - a. 2,7 mld um; b. 3,1 mld um; c. 3 mld um; d. 2,1 mld um
6. Dacă rata profitului la cifra de afaceri este de 40% atunci rata rentabilității devine:
 - a. 33,33%; b. 16%; c. 52,7%; d. 66,66%.
7. Pragul de rentabilitate al unei firme corespunde situației:
 - a. producția este nula, profitul fiind maxim; b. producția este dată pentru profit nul; c. producția este dată pentru profit marginal maxim; d. producția este dată pentru costuri de producție maxime.
8. O firmă deține utilaje în valoare de 60 mld um, iar elementele de capital circulant reprezintă $\frac{2}{3}$ din capitalul utilizat. Dacă firma produce bunuri cu costuri de producție de 7 mld um și vinde producția cu 10 mld um atunci rata profitului la capitalul utilizat este:
 - a. 1,66%; b. 2,33%; c. 3%; d. 4%.
9. Profitul nu poate fi considerat :
 - a. recompensă pentru riscul asumat de întreprinzător; b. venitul proprietarului de utilaje; c. recompensă pentru abilitatea antreprenorială; d. un mijloc de reducere al eficienței firmei.

10. Pentru un indice al ratei profitului de 125%, dacă rata profitului curentă este 50% atunci rata profitului la momentul T0 este:
 - a. 25%; b. 40%; c. 20%; d. 50%.
11. Dacă durata de rotație a capitalului crește atunci:
 - a. numărul de rotații ale capitalului crește; b. masa profitului se dublează; c. profitabilitatea firmei se mărește; d. masa profitului scade.
12. Mărimea relativă a profitului se exprimă prin:
 - a. masa profitului total; b. masa profitului unitar; c. rata rentabilității; d. gradul de folosire a utilajelor.
13. Inițial, $CFM_0=2000$ și $CVM_0=2500$. Dacă producția de bunuri fabricate și vândute crește cu 25%, iar costurile variabile se majorează cu 15% , la un preț unitar de 5200 um, care nu se modifică atunci rata profitului la costuri este:
 - a. 25%; b. 22%; c. 33,3%; d. 66,67%.
14. Profitul nelegitim este o formă de profit:
 - a. ușor identificabilă; b. obținută independent de beneficiar, cu caracter gratuit; c. nivelul minim care asigură continuarea activității; d. denumită și cost de oportunitate al producătorului.
15. Gradul de rentabilitate al firmei se exprimă cu ajutorul:
 - a. ratei de amortizare; b. utilității marginale; c. ratei profitului; d. masei profitului.

Răspunsuri:

Capitolul 1. Aplicații	Capitolul 2 Comportamentul rațional al consumatorului	Capitolul 2 Cererea pieței	Capitolul 3	Capitolul 4 Productivitate	Capitolul 4 Cost de producție	Capitolul 4. Profit
1a	1b	1a	1a	1a	1b	1a
2c	2b	2c	2c	2b	2c	2d
3a	3c	3a	3a	3c	3b	3a
4b	4a	4b	4b	4d	4b	4d
5d	5c	5a	5a	5b	5a	5a
6c	6a	6a	6b	6b	6d	6d
7b	7b	7b	7b	7a	7d	7b
8c	8d	8a	8a	8b	8c	8a
9a	9d	9a	9a	9a	9c	9d
10d	10c	10a	10a	10c	10b	10b
11c	11d	11a	11a	11d	11c	11d
12a			12a	12a	12b	12c
13c			13a	13c	13a	13c
14b			14b	14b	14c	14b
15a			15a	15b	15c	15c
16c				16a	16 d	
17c				17a	17 a	
18a				18a	18 b	
19d				19c	19c	
20b				20d.	20b.	

CUPRINS

Capitolul nr. 1: Economie- știință socială	1
1.1 Economia	3
1.2 Nevoi	3
1.3 Resurse	4
1.4 Raționalitatea utilizării resurselor	5
1.5 Activitatea economică	7
1.6 Tipuri de sisteme economice	9
Aplicații:	10
Capitolul 2: Comportamentul rațional al consumatorului	12
2.1 Utilitatea economică	12
2.2 Alegerea rațională a consumatorului	13
2.3 Cererea pieței	14
Aplicații: Comportamentul rațional al consumatorului	19
Aplicații: Cererea pieței	21
Capitolul 3: Comportamentul producătorului	22
3.1 Libera inițiativă	22
3.2 Producătorul	23
3.3 Oferta	26
Aplicații: Comportamentul producătorului	29
Capitolul 4: Utilizarea factorilor de producție	31
4.1 Productivitatea	32
4.2 Cost de producție	35
4.3 Profit	39
Aplicații	42
4.4.1 Productivitatea	42
4.4.2 Cost de producție	45
4.4.3 Profit	47
Răspunsuri:	49
CUPRINS	50

ISBN 978-606-9734-13-1

Editura Evomind, 2021

<https://evomind.org/>